

23.**OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU**

z dnia 2 grudnia 1932 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Na podstawie art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 813) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 410) z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

1) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 117),

2) art. 2 ustawy z dnia 12 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 102),

3) ustawą z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 303),

4) rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 813).

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 2 grudnia 1932 r. (poz. 23)

**ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 27 maja 1927 r.

o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

CZĘŚĆ I.**Przymus ubezpieczenia.****Art. 1.**

Budowle, położone na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, krakowskiego, lubelskiego,

go, lwowskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, warszawskiego (z wyłączeniem m. st. Warszawy), wileńskiego i wołyńskiego, z wyjątkiem budowli, wymienionych w art. 2, podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia w całkowitej sumie oszacowania.

Art. 2.

1. Przymusowi ubezpieczenia od ognia nie podlegają budowle:

- a) stanowiące własność Państwa Polskiego, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych;
- b) zajmowane przez poselstwa i konsulaty państw obcych, o ile stanowią własność tych państw — z zastrzeżeniem wzajemności;
- c) fabryczne;
- d) narażone na wyjątkowo wysoki stopień niebezpieczeństwa pożaru, a w szczególności: składy materiałów i wyróbów wybuchowych, teatry i cyrki;
- e) o charakterze tymczasowym lub przeznaczone na rozbiórkę.

2. Za budowle fabryczne uważa się pomieszczenia zakładów fabrycznych oraz inne pomieszczenia, będące w związku z niemi i leżące na terytorjum fabrycznym. Zakładami fabrycznymi w rozumieniu rozporządzenia niniejszego są te, w których produkcja odbywa się przy pomocy napędu mechanicznego o sile nie mniejszej niż 10 koni mechanicznych lub też zatrudniające przynajmniej 15 robotników.

3. Za budowle o charakterze tymczasowym uważa się budowle:

- a) wzniesione na cudzym gruncie bez prawnego tytułu dzierżawy tegoż gruntu co najdłużej na okres sześciu lat,
- b) znajdujące się na dzierżawionym gruncie w ostatnim roku przed ukończeniem się dzierżawy tegoż gruntu,
- c) noszące charakter tymczasowy z samego przeznaczenia.

4. Za budowle, przeznaczone na rozbiórkę, uważa się budowle:

- a) nienadające się do normalnego użytkowania z powodu swego złego stanu,
- b) przeznaczone czy to na skutek umowy, czy też z innych względów do usunięcia z gruntu, na którym się znajdują,
- c) przeznaczone na rozbiórkę na skutek zarządzenia władzy.

Art. 3.

1. Poszczególne sejmiki powiatowe (rady powiatowe) mogą uchwalić przymus ubezpieczenia od ognia mienia ruchomego w gospodarstwach rolnych oraz przymus ubezpieczenia żywego inwentarza od pomoru, przyczem przymus ubezpieczenia winien objąć obszar całego powiatu.

2. W zakresie ubezpieczenia plonów od gradobicia uprawnienie to należy do sejmików wojewódzkich przyczem przymus ubezpieczenia winien objąć obszar całego województwa.

3. Wykonanie przymusu, uchwalonego w myśl ustępu pierwszego lub drugiego, może być poruczone tylko publicznemu zakładowi ubezpieczeń, a na

terytorjum działania Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych — tylko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych.

CZĘŚĆ II.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

Art. 4.

1. Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych, utworzona ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395) i zreorganizowana rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1924 r. o reorganizacji Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 862), otrzymuje nazwę: Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest instytucją prawno-publiczną na wzajemności opartą, mającą na celu dobro publiczne, a nie osiągnięcie zysków.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest osobą prawną.

Art. 5.

Siedzibą Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 6.

1. Zadaniem Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest ubezpieczenie od ognia budowli, podlegających, stosownie do art. 1, przymusowi ubezpieczenia od ognia (dział przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia).

2. Budowle, które podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia, muszą być ubezpieczone w 2/3 sumy oszacowania w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, w 1/3 zaś sumy oszacowania mogą być ubezpieczone w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych lub w innym zakładzie ubezpieczeń, dopuszczonym do działalności w Polsce.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia za zezwoleniem władzy nadzorczej reasekurować ubezpieczenia w innych zakładach ubezpieczeń.

Art. 7.

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może na zasadzie umownej ubezpieczać od ognia (dział dobrowolnych ubezpieczeń od ognia):

- a) na obszarze, określonym w art. 1, oraz w m. st. Warszawie budowle i mienie ruchome, stanowiące własność Państwa Polskiego, jak również instytucyj i przedsiębiorstw państwowych;
- b) na obszarze określonym w art. 1, budowle nieukończone, budowle o charakterze tymczasowym oraz mienie ruchome, znajdujące

ce się w budowlach, które Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo przyjmować do ubezpieczenia, lub pozostające z nimi w związku gospodarczym.

2. Władza nadzorcza, o ile tego wymaga interes publiczny, może zezwolić Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpieczać na zasadzie umownej na obszarze, określonym w art. 1, budowle fabryczne oraz mienie w nich się znajdujące.

3. Mienie, określone w ust. 1 i 2, położone na innym obszarze, może Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpieczać, o ile wyrazi na to zgodę właściwy dla danego obszaru publiczny zakład.

4. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może na zasadzie umownej ubezpieczać na obszarze określonym w art. 1 plony od gradobicia (dział ubezpieczeń plonów od gradobicia) i żywy inwentarz od pomoru (dział ubezpieczeń żywego inwentarza).

5. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może w działach dobrowolnych ubezpieczeń reasekurować przyjęte przez siebie ubezpieczenia w innych zakładach ubezpieczeń, jak również przyjmować ubezpieczenia do reasekuracji od innych zakładów ubezpieczeń.

Rozdział II.

Ustrój Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 8.

1. Na czele Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych stoi naczelny dyrektor. W razie nieobecności lub ustąpienia naczelnego dyrektora wchodzi w jego prawa i obowiązki zastępca naczelnego dyrektora.

2. Naczelnego dyrektora i jego zastępcę powołuje i zwalnia Minister Skarbu.

3. Naczelny dyrektor i jego zastępca muszą posiadać wykształcenie wyższe, zakończone przepisami egzaminami.

4. Naczelny dyrektor i jego zastępca nie mogą łączyć ze swoim stanowiskiem mandatu posła lub senatora, ani zajmować żadnej posady w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, ani też należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa.

Art. 9.

1. Do naczelnego dyrektora należy ogólne kierownictwo sprawami Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, zarząd jego majątkiem oraz reprezentowanie instytucji nazewnatrz. Jest on odpowiedzialny za bieg spraw oraz za przestrzeganie przepisów prawa, a w szczególności przepisów rozporządzenia niniejszego.

2. W sprawach, podlegających decyzji rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych (art. 10), naczelny dyrektor opracowuje i przedkłada wnioski.

3. Naczelnemu dyrektorowi podlegają wszyscy pracownicy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. Naczelny dyrektor powołuje i zwalnia pracowników z wyjątkiem wymienionych w art. 12.

4. Naczelny dyrektor ustala, iloma i czyjemi podpisami mają być opatrzone zobowiązania oraz wszelkie dokumenty, wystawione przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, i ogłasza o tem w Monitorze Polskim.

Art. 10.

1. Uchwalanie na wniosek naczelnego dyrektora:

- a) zmian statutu organizacyjnego,
- b) statutów działów dobrowolnych ubezpieczeń,
- c) taryfy składek w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od gnia,
- d) norm szacunkowych i norm opłat za oszacowanie w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia,
- e) warunków ubezpieczeń dobrowolnych,
- f) stopy procentowej składek dodatkowych,
- g) budżetu i etatu stanowisk,
- h) zamknięć rachunkowych, tudzież podziału nadwyżek,
- i) kupna, sprzedaży oraz obciążenia nieruchomości,
- j) zasad udzielania pożyczek,
- k) planu użycia sum przewidzianych w budżecie wydatków zwyczajnych na organizację obrony przeciwpożarowej,
- l) projektów umów reasekuracyjnych —

należy do rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. Ponadto rada ma prawo stawiania wniosków w sprawach, wyszczególnionych w ust. 1, i jest obowiązana do wydawania opinii w sprawach, które jej przedstawi do zaopiniowania naczelny dyrektor lub władza nadzorcza.

Art. 11.

1. Rada Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych składa się z dwudziestu członków, powoływanych co lat trzy. Trzynastu członków rady wybierają sejmiki wojewódzkie w województwach, wymienionych w art. 1, czterech członków wybierają rady miejskie miast: Krakowa, Lwowa, Łodzi i Wilna, przyczem każdy sejmik, względnie rada miejska wybiera jednego członka. Osoba, wybierana na członka rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, musi być właścicielem budowli ubezpieczonej w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, a nie może być członkiem organów kierowniczych lub nadzorczych prywatnych zakładów ubezpieczeń, ani pracownikiem tych zakładów. Pozostałych trzech członków rady powołuje Minister Skarbu według swego uznania.

2. Naczelny dyrektor zwołuje radę co najmniej dwa razy do roku i przewodniczy jej obradom. Do ważności zebrań rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych potrzebna jest obecność przynajmniej dziesięciu jej członków. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Art. 12.

Kierownikami poszczególnych gałęzi administracji zakładu są dyrektorowie, których mianuje i zwalnia władza nadzorcza na wniosek naczelnego

dyrektora. Dyrektorzy muszą posiadać wykształcenie wyższe, zakończone przepisaniem egzaminami. Dyrektorzy nie mogą łączyć ze swoim stanowiskiem mandatu posła lub senatora, ani zajmować żadnej posady w służbie państwowej, samorządowej lub prywatnej, ani też należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych jakiegokolwiek przedsiębiorstwa.

Art. 13.

Organami Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych na obszarze jego działalności są inspektorowie wojewódzcy i inspektorowie powiatowi. Organom tym przydziela się w miarę potrzeby personel biurowy i techniczny.

Art. 14.

Przepisy służbowe, uposażeniowe i emerytalne dla naczelnego dyrektora i jego zastępcy oraz innych pracowników Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 15.

Szczegółowe przepisy o organizacji wewnętrznej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych poda statut organizacyjny. Pierwszy statut wyda Minister Skarbu.

Rozdział III.

Wzajemny stosunek działów ubezpieczeń, rachunkowość, sprawozdania, lokowanie funduszy.

Art. 16.

1. Każdy dział ubezpieczeń, prowadzony przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, stanowi osobny związek wzajemności. Zobowiązania jednego działu ubezpieczeń nie mogą być pokrywane z funduszy innego działu, a ubezpieczający w jednym dziale nie odpowiadają za wyniki operacji w innych działach. Z funduszy jednego działu można udzielać pożyczek innemu działowi tylko za każdorazowym uprzednim zezwoleniem władzy nadzorczej.

2. Koszty zarządu każdego działu ubezpieczeń są pokrywane z funduszy tego działu. Koszty wspólne rozdziela się pomiędzy poszczególne działy ubezpieczeń w odpowiednim stosunku do zbioru składek w tych działach. Stosunek ten podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Art. 17.

1. Rokiem sprawozdawczym i budżetowym jest rok kalendarzowy.

2. Zamknięcia rachunkowe i sprawozdania z działalności będą sporządzane zgodnie z zasadami, które ustala władza nadzorcza, i według przepisanych przez nią wzorów.

3. Zamknięcia rachunkowe ogłasza się w Monitorze Polskim w formie, przepisanej przez władzę nadzorczą, niezwłocznie po ich zatwierdzeniu (art. 54).

4. Sprawozdania z działalności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w poszczególnych województwach, wymienionych w art. 1, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych przesyła właści-

wym wojewodom dla przedłożenia sejmikom wojewódzkim do wiadomości.

Art. 18.

1. Rezerwa składek (przeniesienie składek) i fundusz na zwroty ubezpieczającym oraz przynajmniej 1/2 kapitału zapasowego i 3/5 wpłaconego kapitału zakładowego będą lokowane:

- w papierach, emitowanych przez Państwo lub w pożyczkach, udzielanych Państwu;
- w listach zastawnych krajowych instytucji kredytu długoterminowego, posiadających bezpieczeństwo prawne;
- w emitowanych przez związki samorządowe obligacjach, posiadających bezpieczeństwo prawne;
- w nieruchomościach czynszowych lub przeznaczonych na własne potrzeby Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, w innych zaś nieruchomościach tylko dla uniknięcia strat przy likwidacji dotychczas udzielonych pożyczek;
- w Banku Gospodarstwa Krajowego, Państwowym Banku Rolnym, Pocztovej Kasie Oszczędności i Banku Polskim.

2. Pozostałe fundusze, o ile nie są lokowane w sposób, przewidziany w ust. 1 i o ile ze specjalnego ich przeznaczenia nie wynika inny sposób umieszczenia, mogą być przechowywane w kasach skarbowych, w kasach Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, umieszczane na rachunkach w bankach lub kasach oszczędności oraz — z wyjątkiem rezerwy na nieuregulowane szkody — mogą znajdować pokrycie w rachunkach dłużników i w wartości inwentarza ruchomego.

3. Fundusze będą lokowane zgodnie z zatwierdzonym przez władzę nadzorczą planem lokat, określającym szczegółowo charakter lokat i ich wysokość oraz spis instytucji finansowych, w których fundusze będą lokowane.

4. Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko wtedy, gdy suma ciężarów poprzedzających i udzielanej pożyczki nie będzie przekraczała połowy rzeczywistej wartości obciążonej nieruchomości. Pożyczki hipoteczne będą udzielane przedewszystkiem związkom samorządowym na cele publiczne.

5. Papiery wartościowe mogą być zakupywane tylko za pośrednictwem instytucji, wskazanych przez władzę nadzorczą.

6. Fundusze, ulokowane w nieruchomościach, nie mogą przekraczać 40% wszystkich lokat, wymienionych w ust. 1, przyczem jednak w przypadkach wyjątkowych władza nadzorcza może zezwolić na przekroczenie tego stosunku. Nabywanie nieruchomości fabrycznych jest niedopuszczalne. Nabywanie nieruchomości wymaga zezwolenia władzy nadzorczej. W przypadku nabycia nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej budynkami drewnianymi, władza nadzorcza może postawić warunek zabudowania nieruchomości budynkami murowanymi w określonym czasie.

7. Papiery wartościowe i dokumenty mogą być przechowywane w kasach Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych lub w instytucjach finansowych wskazanych w ust. 1 pkt. e.

Rozdział IV.

Przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia.**Obowiązek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych do przyjmowania ubezpieczeń budowli.**

Art. 19.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nie może odmówić ubezpieczenia od ognia budowli, podlegającej przymusowi ubezpieczenia.

Zakres odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 20.

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada za szkodę, zrządzoną w ubezpieczonej budowli przez pożar. Szkodą taką musi polegać na utracie lub zmniejszeniu się wartości budowli z powodu jej zniszczenia lub uszkodzenia przez bezpośrednie lub pośrednie działanie ognia lub skutek zastosowania środków, mających na celu gaszenie pożaru lub ocalenie mienia.

2. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada także za szkodę, zrządzoną w ubezpieczonej budowli przez uderzenie pioruna, eksplozję gazu świetlnego wszelkiego rodzaju nawet wówczas, gdy gaz jest używany do innych celów, niż do oświetlenia, tudzież za szkodę wskutek wybuchu kotłów parowych. W tych wypadkach stosuje się w odpowiedni sposób postanowienia, zawarte w zdaniu 2 ustępu pierwszego.

3. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych pokrywa również koszty ratunku ubezpieczonej budowli.

Art. 21.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nie odpowiada za szkodę, spowodowaną rozmyślnie przez właściciela budowli lub wynikłą z jego rażącego niedbalstwa, a także za szkodę wynikłą wskutek: a) działań wojennych, b) rozruchów, buntów lub zaburzeń o przebiegu gwałtownym, c) nadzwyczajnych wypadków żywiołowych, jak trzęsienie, zapadanie lub usuwanie się ziemi i t. p., d) eksplozji materiałów wybuchowych w fabrykach lub w publicznych składach tego rodzaju materiałów.

Zgłaszanie budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia.

Art. 22.

1. Właściciel budowli, podlegającej przymusowi ubezpieczenia, jest obowiązany w ciągu miesiąca od chwili rozpoczęcia jej użytkowania lub doprowadzenia jej do stanu użytkowania zgłosić budowlę do ubezpieczenia w urzędzie gminnym (magistracie) lub u powiatowego inspektora Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. W zgłoszeniu należy określić położenie, przeznaczenie, materiał ścian i dachu oraz wartość budowli. Jeżeli budowla ma być ubezpieczona w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń, należy to w zgłoszeniu wyraźnie zastrzec. Urząd gminny (magistrat) lub inspektor powiatowy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest obowiązany wydać zgłaszającemu za-

świadczenie o zgłoszeniu. Urząd gminny (magistrat) jest obowiązany o zgłoszeniu donieść niezwłocznie inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. O ile właściciel budowli nie zgłosi rozpoczęcia użytkowania budowli lub doprowadzenia jej do stanu użytkowania w urzędzie gminnym (magistracie) lub u inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, donoszą o tem inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych urzędy gminne (magistraty), przesyłając w ciągu miesiąca po upływie każdego kwartału kalendarzowego wykazy budowli, doprowadzonych do stanu użytkowania lub których użytkowanie rozpoczęło się już w ubiegłym kwartale. Wykazy te winny być sporządzane według wzoru, ustalonego przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Początek odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 23.

1. Zgłoszoną budowlę uważa się za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych od godziny 12-ej w południe następnego dnia po zgłoszeniu i to w całkowitej sumie oszacowania, ustalonej przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia niniejszego, o ile właściciel nie zastrzegł w zgłoszeniu (art. 22 ust. 1), że w 1/3 sumy oszacowania będzie ona ubezpieczona w innym zakładzie ubezpieczeń, — w 2/3 zaś sumy oszacowania, jeżeli właściciel takie zastrzeżenie uczynił. W tym ostatnim wypadku właściciel budowli jest obowiązany w ciągu miesiąca po otrzymaniu dowodu ubezpieczeniowego przedstawić inspektorowi powiatowemu dowód ubezpieczeniowy, stwierdzający, że inny zakład ubezpieczeń odpowiada za szkodę do wysokości 1/3 sumy oszacowania, poczynszy od terminu, w którym rozpoczęła się odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, aż do końca roku kalendarzowego. Gdyby właściciel nie przedstawił takiego dowodu w oznaczonym terminie, uważa się budowlę za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w całkowitej sumie oszacowania już od terminu, wskazanego w zdaniu pierwszym, ewentualna zaś umowa ubezpieczenia, zawarta z innym zakładem ubezpieczeń, jest z samego prawa nieważna. Za szkodę jednakże, któraby powstała przed upływem czasokresu, wskazanego w zdaniu drugim, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada tylko w granicach 2/3 sumy oszacowania. Jeżeli suma ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń jest niższa od 1/3 sumy oszacowania, budowlę uważa się za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych także w pozostałej nieubezpieczonej części od terminu, wskazanego w zdaniu pierwszym.

2. Jeżeli właściciel nie zgłosił budowli (art. 22 ust. 1), uważa się ją za ubezpieczoną w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w 2/3 sumy oszacowania od godziny 12-ej w południe następnego dnia po zarejestrowaniu jej przez organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, względnie po wy-

słaniu przez urząd gminny (magistrat) zawiadomienia o rozpoczęciu użytkowania budowli lub doprowadzeniu jej do stanu użytkowania (art. 22, ust. 2). W wypadkach tych stosuje się w odpowiedni sposób postanowienia, zawarte w zdaniach 2, 3 i 4 ustępu pierwszego.

3. W razie ubezpieczenia budowli w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń właściciel budowli jest obowiązany w ciągu grudnia każdego roku przedstawiać inspektorowi powiatowemu dowód ubezpieczeniowy, stwierdzający, że do końca następnego roku kalendarzowego ubezpieczono budowlę w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń. Jeżeli właściciel budowli nie zastosował się do powyższego, to od 1 stycznia roku następnego Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ubezpiecza budowlę w całkowitej sumie oszacowania, ewentualna zaś umowa ubezpieczenia, zawarta z innym zakładem ubezpieczeń, staje się z samego prawa nieważna.

4. Jeżeli budowla jest ubezpieczona w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w całkowitej sumie oszacowania skutkiem zastosowania postanowień ustępów pierwszego do trzeciego, wówczas właściciel może ją ubezpieczyć w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń jedynie pod warunkiem, że ubezpieczenie w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych wypowie co najmniej na dwa miesiące przed końcem roku kalendarzowego i wykaże się w ciągu grudnia tegoż roku odpowiednim dowodem ubezpieczeniowym (ust. 3). Ewentualna umowa ubezpieczenia, zawarta z innym zakładem ubezpieczeń wbrew postanowieniom zdania pierwszego, jest z samego prawa nieważna.

5. Jeżeli budowlę, niepodlegającą przymusowi ubezpieczenia (art. 2 ust. 1), zgłoszono w sposób, wskazany w art. 22 ust. 1, lub zarejestrowano w sposób, wskazany w art. 23 ust. 2, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ponosi odpowiedzialność za tę budowlę tylko w takim przypadku, gdy przyjął ją do ubezpieczenia.

Koniec odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 24.

Odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych ustaje z chwilą przystąpienia do rozbiórki budowli, lub gdy władza rozbiórkę zarządzi.

Przepis ten nie ma jednak zastosowania do budowli, przeniesionej przez właściciela na inne miejsce w obrębie tej samej miejscowości. Odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych rozciąga się również w granicach obowiązującej sumy ubezpieczenia rozebranej budowli na budowlę inną tego samego przeznaczenia, lecz do ubezpieczenia niezgłoszoną, o ile budowla ta została wzniesiona w tej samej nieruchomości i o ile do chwili zajścia szkody stosunek ubezpieczenia rozebranej budowli nie został rozwiązany (art. 25 ust. 2).

Art. 25.

1. Jeżeli budowla przeszła do kategorii, wymienionych w pkt. a) i b) art. 2 ust. 1, stosunek ubez-

pieczenia rozwiązuje się z samego prawa z chwilą zmiany tytułu własności.

2. W razie przejścia budowli do kategorii, wymienionych w pkt. c), d) i e) art. 2 ust. 1, stosunek ubezpieczenia rozwiązuje się z chwilą doręczenia właścicielowi budowli przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zawiadomienia o rozwiązaniu stosunku ubezpieczenia z wyjątkiem jednak przypadków, przewidzianych w zdaniu pierwszym art. 24.

Oszacowanie budowli.

Art. 26.

1. Każda budowla, podlegająca przymusowi ubezpieczenia, ma być oszacowana stosownie do postanowień niniejszego rozporządzenia przez inspektora powiatowego lub przez inny organ techniczny (art. 13). Oszacowanie ma być dokonane w ciągu miesiąca od chwili otrzymania zawiadomienia o zgłoszeniu budowli, względnie od chwili zarejestrowania jej przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych. W wyjątkowych wypadkach oszacowanie może być dokonane w ciągu dwóch miesięcy.

2. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może w każdym czasie dokonać przeszacowania budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia, a jest obowiązany przeszacować co dziesięć lat budowle o konstrukcji drewnianej i mieszanej, a co lat dwadzieścia budowle o konstrukcji murowanej. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest również obowiązany dokonać przeszacowania na żądanie właściciela budowli, należycie uzasadnione. W tym wypadku przeszacowanie ma być dokonane w ciągu miesiąca od zgłoszenia żądania inspektorowi powiatowemu. W wyjątkowych wypadkach oszacowanie może być dokonane w ciągu dwóch miesięcy. W razie przeszacowania budowli, ubezpieczonej w 1/3 sumy oszacowania w innym zakładzie ubezpieczeń, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w ciągu miesiąca od dnia przeszacowania wystawia właścicielowi budowli nowy dowód ubezpieczeniowy i podaje do wiadomości odnośnego zakładu ubezpieczeń nową sumę oszacowania. Jeżeli suma ta jest mniejsza od poprzedniej sumy oszacowania, to odnośny zakład ubezpieczeń jest obowiązany od daty przeszacowania budowli przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zmniejszyć swój udział do 1/3 nowej sumy oszacowania, jeżeli zaś jest większa, wówczas za zgodą właściciela odnośny zakład ubezpieczeń ma prawo od powyższej daty powiększyć swój udział do 1/3 nowej sumy oszacowania. Odnośny zakład ubezpieczeń ma uwidocznić zmianę w wystawionej polisie, którą właściciel budowli jest obowiązany przedstawić inspektorowi powiatowemu w ciągu miesiąca od daty otrzymania od Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych nowego dowodu ubezpieczeniowego.

3. Dokonane przez organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych oszacowanie budowli obowiązuje również inne zakłady ubezpieczeń. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma obowiązek na żądanie zainteresowanego zakładu ubezpieczeń podać mu wysokość sumy oszacowania budowli.

4. Umowa ubezpieczenia, zawarta na sumę, która łącznie z sumą ubezpieczenia w Powszechnym

Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych przekracza sumę oszacowania, jest nieważna z samego prawa co do części, przekraczającej sumę oszacowania.

Art. 27.

1. Sposób ustalania oszacowania budowli określają normy szacunkowe, zatwierdzone stosownie do art. 54 ust. 1.

2. Oszacowanie może być ogólne i szczegółowe. Przy oszacowaniu ogółem wykazuje się wymiary, materiał, konstrukcję, rodzaj i wykończenie budowli oraz sporządza się plan sytuacyjny. Przy oszacowaniu szczegółowym przyjmuje się pod uwagę wartość każdej części budowli i sporządza się niezbędne plany. Na żądanie właściciela Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych dokonywa szczegółowego oszacowania budowli.

3. Oszacowanie powinno odpowiadać wartości odbudowy, ustalonej na podstawie norm szacunkowych (art. 27 ust. 1) z uwzględnieniem cen materiałów budowlanych i robocizny w danej miejscowości oraz stopnia zużycia budowli w chwili oszacowania. Korzystnego położenia budowli i wartości ziemi nie bierze się w rachubę. Nie uwzględnia się również murów piwnicznych i fundamentów, znajdujących się poniżej poziomu gruntu, chyba, że chodzi o zamieszkałe suteryny. Przedmioty ruchome, przymocowane do budowli na stałe, oraz urządzenia wewnętrzne młynów i wiatraków, podlegających przymusowi ubezpieczenia od ognia, uwzględnia się przy oszacowaniu tylko na piśmienne żądanie właściciela budowli.

4. W razie zmiany w poszczególnych miejscowościach cen materiałów budowlanych i robocizny, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych dokonywa odpowiedniej ogólnej zmiany sum oszacowania. Zmianę ogłasza się w Monitorze Polskim i podaje się do wiadomości właścicielom budowli w poszczególnych miejscowościach zapomocą publicznych obwieszczeń. Zmiana sumy oszacowania obowiązuje od daty, podanej w ogłoszeniu w Monitorze Polskim. Od tej daty ulegają również odpowiedniej zmianie składki i odszkodowania, przyczem zmiana składek winna być uwzględniona w najbliższych rejestrach poborowych. Na żądanie jednak właściciela budowli Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych obowiązany jest w tym przypadku dokonać przeszacowania budowli stosownie do art. 26 ust. 2.

Art. 28.

Oszacowania ogółowego ubezpieczonych budowli Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych dokonywa bezpłatnie. Za oszacowanie względnie przeszacowanie szczegółowe, dokonane na żądanie właściciela budowli, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych pobiera osobne opłaty. Skalę tych opłat Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest obowiązany ogłosić w Monitorze Polskim.

Art. 29.

1. Organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, dokonywujący oszacowania, winien wezwać do wzięcia udziału w oszacowaniu obecnego na miejscu właściciela budowli lub osobę przez niego

upoważnioną, a w razie ich nieobecności jednego z domowników. Gdyby wymienionych osób na miejscu nie było lub gdyby nie chciały wziąć udziału w oszacowaniu, wówczas organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych dokonywa oszacowania bez ich udziału i czyni o tem wzmiankę w akcie szacunkowym.

2. Organ techniczny Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, dokonywujący oszacowania, winien posiadać odpowiednie upoważnienie i na żądanie okazać je organom władz gminnych i państwowych tudzież osobom uprawnionym do brania udziału w oszacowaniu.

3. Osoby, uprawnione do brania udziału w oszacowaniu, mogą żądać okazania im obowiązujących norm szacunkowych, taryfy składek, tudzież zaznaczenia w akcie szacunkowym ich oświadczeń co do wartości budowli i co do ubezpieczenia budowli w innym zakładzie ubezpieczeń w 1/3 sumy oszacowania, o ile ubezpieczenie takie zastrzeżono przy zgłoszeniu (art. 22 ust. 1).

4. W ciągu miesiąca po dokonaniu oszacowania lub przeszacowania Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych bezpośrednio lub za pośrednictwem urzędu gminnego (magistratu) przesyła właścicielowi budowli dowód ubezpieczeniowy, w którym ma być podana suma oszacowania i suma ubezpieczenia wszystkich budowli, tworzących oddzielną nieruchomości, oraz przypadająca za ich ubezpieczenie składka roczna. Dowód ubezpieczeniowy winien być sporządzony według wzoru, zatwierdzonego przez władzę nadzorczą.

Art. 30.

1. Jeżeli właściciel budowli nie zgadza się na sumę oszacowania, ustaloną przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, to w ciągu miesiąca od chwili otrzymania dowodu ubezpieczeniowego może wnieść sprzeciw do inspektora powiatowego, podając zarazem sumę, na jaką, jego zdaniem, budowla winna być oszacowana. Niewysłanie odpowiedzi przez inspektora powiatowego w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania sprzeciwu uważa się za przyjęcie wniosku właściciela budowli. Gdy natomiast inspektor powiatowy w przeciągu tego czasu wysła odpowiedź odmowną, natenczas właściciel budowli w ciągu dwóch tygodni od otrzymania takiej odpowiedzi może żądać ostatecznego ustalenia sumy oszacowania przez komisję szacunkową, złożoną z rzeczoznawcy, wyznaczonego przez siebie, przedstawiciela Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych oraz rozjemcy, wybranego przez obie strony, lub, w braku zgody, wyznaczonego przez przewodniczącego wydziału powiatowego (rady powiatowej) względnie burmistrza lub prezydenta miasta. Komisja szacunkowa sporządza protokół, w którym wymienia ustaloną przez siebie sumę oszacowania. Każda ze stron ponosi koszty wynagrodzenia wyznaczonego przez siebie rzeczoznawcy, koszty zaś wynagrodzenia rozjemcy ponoszą obie strony po połowie.

2. Do czasu ustalenia sumy oszacowania przez komisję szacunkową obowiązuje suma oszacowania podana w dowodzie ubezpieczeniowym.

Składki.**Art. 31.**

1. Składki opłacają właściciele budowli na podstawie taryf, które Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ogłasza w Monitorze Polskim.

2. Składki posiadają charakter opłat publicznych.

3. Składki są płatne w dwóch równych ratach półrocznych, a mianowicie: pierwsza rata w kwietniu, a druga w czasie od 15 października do 15 listopada i mają być uiszczane w urzędach gminnych (magistratach) na podstawie rejestrów poborowych, sporządzonych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych. W przypadkach opieszalego ściągania lub przetrzymywania składek przez urzędy gminne (magistraty), Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, za zgodą władzy nadzorczej może, w granicach przeznaczonych na to funduszków, powierzyć pobór składek specjalnym poborcom, zaopatrzonemu przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w odpowiednie upoważnienia, poświadczone przez powiatowe władze administracji ogólnej. Postanowienie zawarte w zdaniu drugim niniejszego ustępu nie narusza ogólnych przepisów o egzekucji należności, podlegających ściągłości w trybie administracyjnym.

4. Składki oblicza się od daty zgłoszenia budowli do ubezpieczenia przez właściciela (art. 22 ust. 1) lub od daty zarejestrowania jej przez organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych względnie od daty wysłania przez urząd gminny (magistrat) wykazu kwartalnego (art. 23 ust. 2), przy czym miesiąc rozpoczęty liczy się za cały.

5. Składki nieprawidłowo pobrane podlegają zwrotowi z doliczeniem odsetek w wysokości 1% w stosunku miesięcznym. Odsetki oblicza się tylko za pełne miesiące ubiegłe. W razie rozbiórki budowli Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca składki od daty zawiadomienia Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych o rozbiórce, w razie zaś rozwiązania stosunku ubezpieczenia z powodu przejścia budowli do kategorii, wymienionych w pkt. c), d) i e) art. 2 ust. 1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca składkę od daty rozwiązania ubezpieczenia. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca również od daty zawiadomienia różnicę składki, przypadającą na korzyść właściciela budowli z powodu zmiany materiału ścian i pokrycia budowli.

6. Jeżeli na skutek zmiany w budowli suma ubezpieczenia budowli ulega zmniejszeniu lub zwiększeniu, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych uwzględni różnicę składki od daty zgłoszenia zmiany przez właściciela budowli (art. 33 ust. 1) lub od daty wysłania przez urząd gminny (magistrat) wykazu kwartalnego (art. 33 ust. 3). Jeżeli skutkiem zmiany budowli zwiększa się niebezpieczeństwo ogólne, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych pobiera składki, odpowiadające zwiększonemu niebezpieczeństwu od daty, w której ono nastąpiło.

7. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może w wypadkach wyjątkowych umorzyć zaległą składkę, jeżeli powodem zaległości jest stwierdzone ubóstwo właściciela budowli. Umorzenie

składki, przekraczającej pięćdziesiąt złotych rocznie, wymaga zezwolenia władzy nadzorczej. W przypadkach, uzasadnionych ogólną sytuacją gospodarczą, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może umorzyć zarówno przypadające kary za zwłokę, jak i część zaległych składek na zasadach i w granicach, oznaczonych przez władzę nadzorczą, o ile pozostająca do zapłaty część zaległości zostanie uiszczona we wskazanym terminie.

Art. 32.

1. Składki korzystają z praw i przywilejów, służących daninom państwowym oraz służą im prawo ściągłości w trybie administracyjnym.

2. Od zaległych składek pobiera się kary za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie. Kary te oblicza się tylko za pełne miesiące ubiegłe.

3. Urzędy gminne (magistraty) obowiązane są w terminie do dwóch tygodni wnosić pobrane składki do kas skarbowych bezpośrednio lub za pośrednictwem Pocztovej Kasy Oszczędności. Władze nadzorcze czuwają nad prawidłowym poborem składek przez urzędy gminne (magistraty) oraz nad przekazywaniem pobranych składek w przepisany terminie do kas skarbowych. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo kontrolować przez własne organa względnie osoby specjalnie do tego upoważnione wpływ składek w urzędach gminnych (magistratach).

4. Urzędy gminne (magistraty) otrzymują za czynności, związane z wykonaniem przymusu i za pobór składek, wynagrodzenie w wysokości 2% od pobranych przez nie składek. W przypadkach jednak, należycie uzasadnionych, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo wypłacać wynagrodzenie za pobór składek ponad wyżej wskazaną normę w granicach, ustalonych przez władzę nadzorczą, przy czym kwotę, przekraczającą wymienioną w zdaniu poprzednim normę wynagrodzenia dla urzędów gminnych (magistratów), Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może przeznaczyć na wynagrodzenie funkcjonariuszów gminnych (miejscowych), zatrudnionych przy poborze składek.

Zgłaszanie zmian w budowlach.**Art. 33.**

1. Właściciel budowli, ubezpieczonej w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, jest obowiązany zgłosić w urzędzie gminnym (magistracie) lub u inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wszelkie zmiany w budowli (dobudowanie, zmiana konstrukcji, zmiana właściciela budowli, przejście do kategorii wymienionych w pkt. c), d) i e) art. 2 ust. 1 i t. p.) w ciągu miesiąca od chwili zajścia tych zmian. Jeżeli na skutek zmiany ma być podwyższona suma ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń, należy to w zgłoszeniu wyraźnie zastrzec. Urząd gminny (magistrat) lub inspektor powiatowy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych jest obowiązany wydać zgłaszającemu zaświadczenie o zgłoszeniu zmiany. Urząd gminny (magistrat) obowiązany jest o zgłoszeniu zmiany donieść niezwłocznie inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

2. W przypadku zgłoszenia zmiany, powodującej zwiększenie sumy oszacowania, stosuje się w odpowiedni sposób przepisy ustępu pierwszego art. 23, w razie zaś niezgłoszenia takiej zmiany — przepisy ustępu drugiego tegoż artykułu.

3. O ile właściciel budowli nie zgłosi zmian w budowli (ust. 1) w urzędzie gminnym (magistracie) lub u inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, donoszą o tem inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych na podstawie zebranych wiadomości urzędy gminne (magistraty) w sposób, przewidziany w art. 22 ust. 2.

Zmiana własności i wydzierżawienie ubezpieczonej budowli, upadłość.

Art. 34.

1. Na stosunek ubezpieczenia nie wpływa ani zmiana w osobie właściciela ubezpieczonej budowli, ani jej wydzierżawienie, ani też ogłoszenie upadłości właścicielowi budowli. W razie przejścia tytułu własności na inną osobę nowy właściciel wstępuje w prawa i obowiązki poprzedniego.

2. Nowy właściciel jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o zmianie własności urząd gminny (magistrat) lub inspektora powiatowego.

3. Postanowienia zawarte w ust. 1 i 2 nie mają jednak zastosowania w przypadku, przewidzianym w art. 25 ust. 1.

Obowiązki właściciela budowli w razie zajścia szkody.

Art. 35.

1. W razie zajścia szkody właściciel budowli obowiązany jest w miarę możliwości starać się o jej odwrócenie, względnie zmniejszenie szkody. Jeżeli właściciel budowli rozmyślnie nie wypełni tego obowiązku lub dopuści się rażącego niedbalstwa, to Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może zmniejszyć odszkodowanie o taką kwotę, o jaką byłaby zmniejszona szkoda w razie należytego spełnienia wspomnianego obowiązku. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca niezbędne i udowodnione koszty ratowania. Koszty te łącznie z sumą odszkodowania nie mogą przekraczać sumy ubezpieczenia. Jeżeli jednak koszty ratowania poniesiono wskutek wskazówek, udzielonych przez organ Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, to Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca je nawet wtedy, gdy wraz z odszkodowaniem przekraczają sumę ubezpieczenia. Gdy poniesiono łącznie koszty dla ratowania budowli ubezpieczonej w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych oraz innego mienia, natenczas Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych zwraca koszty w stosunku ubezpieczonej u niego wartości budowli do ogólnej wartości ratowanego mienia.

2. O zajściu szkody właściciel budowli winien zawiadomić urząd gminny (magistrat) lub inspektora powiatowego niezwłocznie po dowiedzeniu się o niej. Obowiązek ten uważa się za spełniony, jeżeli zawiadomienie wysłano w ciągu dziesięciu dni od zajścia szkody. Urząd gminny (magistrat) zawiadamia nie-

zwłocznie inspektora powiatowego o każdej szkodzie, która doszła do jego wiadomości.

3. Do czasu ustalenia wysokości szkody nie wolno bez zezwolenia organów Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych zmieniać stanu, spowodowanego szkodą, chyba, że zmiana leży w interesie publicznym lub jest niezbędną dla zmniejszenia szkody. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych nie może powoływać się na ten przepis, jeżeli w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania zawiadomienia o zajściu szkody (art. 36) nie przystąpił do jej ustalenia.

4. Właściciel budowli obowiązany jest zezwolić organom Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych na przeprowadzenie wszelkich dochodzeń niezbędnych dla ustalenia szkody albo rozmiarów uszkodzowania, oraz udzielić im wszelkich potrzebnych w tym celu wyjaśnień.

5. W razie zaginięcia podczas wypadku rozebranych części budowli właściciel jest obowiązany w terminie tygodniowym powiadomić o tem miejscowe władze policyjne, wyszczególniając zaginione przedmioty.

6. W razie niespełnienia przez właściciela budowli któregośkolwiek z obowiązków, wymienionych w ust. 1 do 5, o ile nastąpiło to wskutek złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wolny będzie od obowiązku odszkodowania. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wolny będzie również od obowiązku odszkodowania w całości lub części, o ile naruszenie przez właściciela budowli obowiązków wymienionych w ust. 2 do 5 było przeszkodą do ustalenia przyczyny pożaru lub wysokości odszkodowania.

Ustalenie wysokości odszkodowania.

Art. 36.

Dochodzenia celem ustalenia wysokości odszkodowania ma Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych rozpocząć w przeciągu dwóch tygodni od daty otrzymania przez inspektora powiatowego zawiadomienia o zajściu szkody.

Art. 37.

1. Odszkodowanie ustala się według rzeczywistej szkody. Szkodę oblicza się na podstawie norm szacunkowych (art. 27 ust. 1) z uwzględnieniem cen materiałów budowlanych i robocizny w danej miejscowości oraz stopnia zużycia budowli w chwili zajścia szkody.

2. Odszkodowanie nie może przewyższać sumy ubezpieczenia. W przypadku, gdy wartość budowli w chwili zajścia szkody przewyższa sumę ubezpieczenia budowli, odszkodowanie ustala się w takim stosunku do wysokości szkody, w jakim znajduje się suma ubezpieczenia budowli do wartości budowli w chwili zajścia szkody.

3. Za wartość budowli w chwili zajścia szkody uważa się koszt jej odbudowy, ustalony na podstawie norm szacunkowych (art. 27 ust. 1), z uwzględnieniem cen materiałów budowlanych i robocizny w danej miejscowości oraz stopnia zużycia budowli w chwili zajścia szkody. Jeżeli budowla jest wystawiona na sprzedaż celem rozbiórki lub jeżeli zostanie stwierdzone w jakikolwiek inny sposób, że przerna-

czona była na rozbiórkę, wtedy za wartość budowli w chwili zajścia szkody uważa się tylko wartość materiału otrzymanego z rozbiórki.

Art. 38.

W razie braku zgody ze strony właściciela budowli na wysokość odszkodowania, ustaloną przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, właściciel budowli może żądać aby wysokość tę ustaliła komisja szacunkowa, ukonstytuowana w sposób wskazany w art. 30. W braku zgody stron na orzeczenie komisji szacunkowej właściciel budowli może dochodzić swych roszczeń na drodze sądowej.

Płatność odszkodowania.

Art. 39.

1. Odszkodowanie wypłaca Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych właścicielowi budowli w ciągu miesiąca od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Jeżeli dochodzenia w celu ustalenia wysokości odszkodowania nie mogą być ukończone przed upływem miesiąca bez winy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, to odszkodowanie płatne będzie w ciągu dwóch tygodni po ukończeniu dochodzeń, jednakże i w tym przypadku bezsporna część odszkodowania wypłacona będzie w terminie miesięcznym.

2. Jeżeli właściciel budowli zgłosi inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, że odszkodowanie ma być użyte na odbudowę, lub też jeżeli na budowli ciążyą prawa rzeczowe, a uprawnione osoby, które zgłosiły te prawa inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, nie godzą się na jednorazową wypłatę odszkodowania, to odszkodowanie wypłaca się w miarę odbudowy w trzech równych ratach, z których pierwsza płatna jest po ustaleniu szkody zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, druga po złożeniu dowodu, że pierwsza rata została zużyta na odbudowę, trzecia po dokonaniu odbudowy w wartości nie mniejszej od sumy odszkodowania. Jeżeli wartość dokonanej odbudowy jest mniejsza od sumy odszkodowania, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wypłaca ostatnią ratę w granicach wartości odbudowy. Pozostałą część odszkodowania, jak również niewypłaconą część odszkodowania w przypadku, gdy odbudowa nie została dokonana w ciągu dwóch lat od daty wypłacenia pierwszej raty, wypłaca Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych z uwzględnieniem postanowień ust. 5 i 6.

3. Jeżeli właściciel budowli zalega z zapłatą co najmniej dwóch półrocznych rat składki, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może wypłacić odszkodowanie w trzech równych ratach, z których pierwsza płatna jest po ustaleniu szkody zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, druga w ciągu sześciu miesięcy, trzecia zaś w ciągu roku od dnia płatności pierwszej raty. Jeżeli właściciel budowli przystąpi do odbudowy, to odszkodowanie wypłaca się w sposób wskazany w ust. 2 niniejszego artykułu z tą zmianą, że trzecią ratę wypłaca się po dokonaniu odbudowy w wartości co najmniej $\frac{3}{4}$ sumy odszkodowania.

4. Częściową oraz całkowitą odbudowę stwierdza inspektor powiatowy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych lub urząd gminny (magistrat). W razie sporu co do wartości odbudowy właściciel budowli może żądać, aby wartość tę ustaliła komisja szacunkowa, przewidziana w art. 30 ust. 1, przyczem postanowienie zawarte w art. 30 ust. 2 ma odpowiednie zastosowanie.

5. Jeżeli odszkodowanie ma być wypłacone w miarę odbudowy (ust. 2 i 3), lub też jeżeli zostanie stwierdzone, że odbudowa została dokonana, to odszkodowanie nie podlega sądowemu lub administracyjnemu zajęciu, a zajęcia już na niem dokonane oraz cesje i winkulacje staą się bezskuteczne. Postanowienie to nie dotyczy przypadków, gdy wierzyciel udzielił właścicielowi budowli kredytu lub materiału na odbudowę i odbudowa została dokonana, jak również nie wyklucza możliwości dochodzenia pretensyj wierzycieli właściciela budowli lub cesjonariuszów na niewypłaconej części odszkodowania, gdy odbudowa nie zostanie dokonana w ciągu dwóch lat od daty wypłacenia pierwszej raty lub też gdy wartość odbudowy jest mniejsza od sumy odszkodowania. W tym ostatnim przypadku dotyczyć to będzie tylko różnicy między sumą odszkodowania a wartością odbudowy.

6. Jeżeli na budowli ciążyą prawa rzeczowe, a uprawnione osoby, które zgłosiły te prawa inspektorowi powiatowemu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, nie godzą się na jednorazową wypłatę odszkodowania, to o ile odbudowa jest niemożliwa lub też właściciel budowli odbudowywać jej nie zamierza, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wypłaca odszkodowanie na zasadzie obowiązujących przepisów prawnych z uwzględnieniem wpisów hipotecznych.

7. Postanowienia zawarte w ust. 2, 3, 5 i 6 nie naruszają odmiennych przepisów prawnych, wydanych w tym względzie dla instytucji kredytu publicznego.

8. Jeżeli w wypłacie odszkodowania jednorazowo lub w ratach nastąpiła zwłoka z winy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, właścicielowi budowli należą się będą odsetki za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie. Odsetki oblicza się tylko za pełne miesiące ubiegłe.

Art. 40.

1. Skarga o odszkodowanie może być wniesiona do przedmiotowo-właściwego sądu, w którego okręgu znajduje się budowla.

2. Wszelkie roszczenia o odszkodowanie przedawniają się po upływie pięciu lat od zajścia szkody.

3. Jednakże Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych wolny będzie od obowiązku wypłaty odszkodowania, jeżeli właściciel budowli nie dochodzi swych roszczeń na drodze sądowej w ciągu roku od daty otrzymania:

- a) zawiadomienia Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych o niezuananiu roszczenia do odszkodowania;
- b) zawiadomienia Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych o wysokości przyznanego odszkodowania, na które właściciel budowli się nie zgadza;

- c) orzeczenia komisji szacunkowej (art. 38), lub
d) oświadczenia Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, że nie zgadza się na orzeczenie komisji szacunkowej.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a w przypadku, przewidzianym w art. 38, komisja szacunkowa ma w zawiadomieniu zwrócić uwagę właścicielowi budowli na termin wniesienia skargi sądowej i na skutki prawne, połączone z zaniedbaniem tego terminu. Gdyby w zawiadomieniu nie zwrócono uwagi na te okoliczności, to roczny termin nie biegnie.

Potrącenie.

Art. 41.

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych ma prawo potrącać z odszkodowania należne, a nieuiszczone przez właściciela budowli składki z tytułu ubezpieczenia należących do niego nieruchomości.

Odpowiedzialność Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych po zajściu szkody.

Art. 42.

W przypadku częściowej szkody Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych odpowiada za szkodę, wynikłą z późniejszego wypadku, na zasadzie dotychczasowego dowodu ubezpieczeniowego, jednakże tylko do wysokości reszty sumy ubezpieczenia, pozostałej po potrąceniu pierwotnego odszkodowania.

Zmiana miejsca zamieszkania albo siedziby prawnej właściciela budowli.

Art. 43.

Jeżeli właściciel budowli zmienił miejsce zamieszkania albo swą siedzibę prawną i nie zawiadomił o tem Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, to wszelkie pisma będą kierowane podług ostatnio znanego Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych miejsca zamieszkania, względnie podług prawnej siedziby właściciela budowli i będą uważane za ważne doręczone w dniu ich wysyłki.

Blizsze przepisy, normujące stosunek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych do właścicieli budowli.

Art. 44.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wydania w razie potrzeby przepisów bardziej szczegółowo normujących wzajemny stosunek Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i właścicieli budowli.

Zażalenie na organy Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 45.

Właściciel budowli może wnieść zażalenie na decyzję organów Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych do naczelnego dyrektora Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w ciągu mie-

siąca od daty otrzymania decyzji. Od decyzji naczelnego dyrektora w sprawach, co do których nie jest przewidziane prawo skargi sądowej, można wnieść zażalenie do władzy nadzorczej w ciągu miesiąca od daty doręczenia decyzji. W razie uchylecia przez władzę nadzorczą decyzji naczelnego dyrektora wydaje nową decyzję, kierując się zasadami zawartymi w orzeczeniu władzy nadzorczej.

Podział nadwyżek.

Art. 46.

Nadwyżkę funduszów, jaka pozostanie przy końcu każdego roku w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia po pokryciu wszystkich wydatków i zobowiązań oraz odłożeniu rezerw rozdziela się w sposób następujący:

- a) 65% przelewa się do kapitału zapasowego;
- b) 34% rozdziela się między wojewódzkie związki samorządowe w województwach, wymienionych w art. 1, na cele określone w art. 48;
- c) 1% przeznaczają się na ogólne cele użyteczności publicznej.

Art. 47.

Gdy kapitał zapasowy osiągnie przeciętną roczną sumę składek, pobranych w ostatnich trzech latach, to w latach, w których kapitał zapasowy wysokość tę posiada, nadwyżkę funduszów rozdziela się w sposób następujący:

- a) 30% przelewa się na kapitał zapasowy;
- b) 68% rozdziela się pomiędzy wojewódzkie związki samorządowe w województwach, wymienionych w art. 1 na cele określone w art. 48;
- c) 2% przeznaczają się na ogólne cele użyteczności publicznej.

Art. 48.

1. Część nadwyżki, określoną w punkcie b) art. 46 względnie w punkcie b) art. 47 Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych rozdziela między wojewódzkie związki samorządowe w stosunku do składek, wpłaconych w poszczególnych województwach w roku sprawozdawczym.

2. Wojewódzkie związki samorządowe mają użyć otrzymane sumy przede wszystkim na udzielanie właścicielom budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia od ognia, ulgowych pożyczek na pokrycie budowli materiałami ogniotrwałymi oraz na budowę po pożarze ogniotrwałych budowli. Organy wojewódzkiego związku samorządowego są obowiązane należycie zabezpieczyć właściwe użycie pożyczki przez dłużników. Związki samorządowe mogą użyć powyższe sumy również na zakładanie wytwórni i składów materiałów ogniotrwałych dla udzielania tych materiałów na warunkach ulgowych właścicielom budowli, podlegających przymusowi ubezpieczenia od ognia.

3. Wojewódzkie związki samorządowe w ciągu dwóch miesięcy po upływie każdego roku kalendarzowego podają do wiadomości Powszechnego Zakła-

du Ubezpieczeń Wzajemnych stan odpowiednich funduszów oraz wykaz sum wydatkowanych w ciągu roku.

Pokrycie niedoboru.

Art. 49.

Niedobór rachunkowy, jaki okaże się przy końcu roku sprawozdawczego w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia, pokrywa się przede wszystkim z kapitału zapasowego. Na pokrycie niedoboru można użyć najwyżej połowy kapitału zapasowego, wykazanego w ostatnim bilansie. Jeżeli wskazana część kapitału zapasowego nie wystarcza na pokrycie niedoboru, pobiera się składki dodatkowe. Składki te będą obliczane w stosunku procentowym do składek za ten rok sprawozdawczy, w którym powstał niedobór. Stopa składek dodatkowych oraz termin ich poboru będą ogłaszane w Monitorze Polskim i w pismach codziennych.

Rozdział V.

Ubezpieczenia dobrowolne.

Art. 50.

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych prowadzi działy dobrowolnych ubezpieczeń, wymienione w art. 7, na podstawie osobnych statutów oraz ogólnych warunków ubezpieczeń.

2. Statut działu dobrowolnych ubezpieczeń powinien określić przedmiotowy zakres działalności oraz sposób prowadzenia działu, a w szczególności:

- a) tworzenie oraz wysokość kapitału zapasowego,
- b) użytkowanie nadwyżek rocznych,
- c) odkładanie rezerw ubezpieczeniowych,
- d) pokrywanie strat.

Art. 51.

1. Umowy ubezpieczenia, zawierane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, są w zasadzie bezterminowe i przedłużają się z roku na rok, dopóki jedna ze stron nie wypowie ubezpieczenia najpóźniej na dwa miesiące przed upływem roku ubezpieczeniowego.

2. Władza nadzorcza, o ile tego wymaga interes publiczny, może zezwolić Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych zawrzeć w dziale dobrowolnych ubezpieczeń od ognia poszczególne umowy ze składką stałą bez prawa pociągania właścicieli ubezpieczonego mienia do dodatkowych świadczeń w razie niedoboru.

Art. 52.

Władza nadzorcza po wysłuchaniu naczelnego dyrektora i rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych określa tryb dostosowania działalności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w zakresie ubezpieczeń dobrowolnych do postanowień rozporządzenia niniejszego.

Rozdział VI.

Władza nadzorcza.

Art. 53.

Nadzór nad Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych wykonywa Minister Skarbu, którego organem w tym zakresie jest państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.

Art. 54.

1. Zatwierdzenia władzy nadzorczej wymagają sprawy, wymienione w odnośnych artykułach rozporządzenia niniejszego, i uchwały rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w sprawach, wskazanych w art. 10 pkt. a) — k).

2. Budżet i etat (art. 10 ust. 1 p. g) będą przedkładane władzy nadzorczej najpóźniej w ciągu października roku, poprzedzającego rok budżetowy, zamknięcie zaś rachunkowe najpóźniej do końca czerwca roku, następującego po roku sprawozdawczym. Władza nadzorcza może obniżyć lub skreślać poszczególne pozycje budżetu i etatu.

Art. 55.

1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych jest obowiązany udzielać władzy nadzorczej na jej żądanie wszelkich wiadomości i wyjaśnień.

2. Władza nadzorcza ma prawo wykonywać kontrolę i przeprowadzać rewizję w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w każdym czasie.

3. Władza nadzorcza corocznie wyznacza specjalną komisję rzeczoznawców dla sprawdzenia zamknięć rachunkowych i po wysłuchaniu opinii komisji decyduje w sprawie zatwierdzenia tychże zamknięć.

4. Władza nadzorcza zamianuje dla Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych komisarza rządowego z pośród urzędników państwowych. Uprawnienia komisarza rządowego określi specjalna instrukcja.

Art. 56.

Władza nadzorcza określi wysokość wynagrodzenia członków rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, komisji rzeczoznawców i komisarza rządowego.

Art. 57.

Jeżeli rada Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych nie spełnia należycie obowiązków, nałożonych na nią przez niniejsze rozporządzenie, Minister Skarbu może ją rozwiązać. Uprawnienia rady przechodzą wówczas na naczelnego dyrektora. Zwołanie nowej rady winno nastąpić najpóźniej po upływie sześciu miesięcy od daty rozwiązania poprzedniej.

Rozdział VII.

Postanowienia karne.

Art. 58.

Kto osób upoważnionych do szacowania budowli (art. 26) nie dopuści do wykonania czynności,

z oszacowaniem związanych, lub przeszkodzi w wykonywaniu tych czynności, ulegnie karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do trzech tysięcy złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 59.

Funkcjonariusze prywatnego zakładu ubezpieczeń, którzy świadomie biorą udział w zawarciu z właścicielem budowli umowy ubezpieczenia w zakresie zastrzeżonym wyłącznie Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych (art. 6 ust. 2) lub w zawarciu umowy na sumę, która łącznie z sumą ubezpieczenia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych przekracza sumę oszacowania, określoną przez organa Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych (art. 26 ust. 3), ulegną karze aresztu do trzech miesięcy lub grzywny do trzech tysięcy złotych albo obu tym karom łącznie.

Art. 60.

Kto we właściwym terminie i w sposób przepisany:

- a) nie zgłosi budowli do ubezpieczenia (art. 22 ust. 1);
- b) nie zawiadomi o zmianach, wymienionych w art. 33 ust. 1 oraz w art. 34 ust. 2, albo
- c) ubezpieczywszy budowlę w innym zakładzie ubezpieczeń, nie udowodni tego (art. 23 ust. 1 — 3) lub nie wypowiedzi ubezpieczenia (art. 23 ust. 4), albo
- d) podwyższywszy sumę ubezpieczenia w innym zakładzie ubezpieczeń, nie przedstawi polisy tego zakładu (art. 26 ust. 2 zdanie ostatnie) —

ulegnie karze grzywny do stu złotych.

Art. 61.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia nie wykluczają surowszego ukarania na podstawie innych ustaw karnych.

Art. 62.

1. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 59, należy do sądów grodzkich.

2. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 58 i 60, należy do powiatowych władz administracji ogólnej.

Art. 63.

Skazany przez powiatową władzę administracji ogólnej może w ciągu siedmiu dni od daty doręczenia mu orzeczenia wnieść na ręce tej władzy żądanie przekazania tej sprawy właściwemu sądowi.

Rozdział VIII.

Postanowienia przejściowe.

Art. 64.

Te ubezpieczenia budowli w prywatnych zakładach ubezpieczeń, które na skutek zastosowania

§§ 73 i 74 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1924 r. o reorganizacji Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 862), przekraczają 1/3 sumy oszacowania, pozostają w mocy do upływu terminu umownego względnie do czasu rozwiązania umów zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczeń.

Do tego terminu właściciele takich budowli obowiązani są przedstawiać w ciągu miesiąca grudnia każdego roku inspektorom powiatowym Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych dowody ubezpieczeniowe, stwierdzające, że do końca następnego roku kalendarzowego zostało opłacone ubezpieczenie tych budowli w innych zakładach ubezpieczeń.

Art. 65.

1. W przypadku sporu, zachodzącego pomiędzy Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych i właścicielem budowli z powodu przepisów art. 64, właścicielowi budowli służy prawo wniesienia zażalenia w myśl art. 45.

2. Do czasu rozstrzygnięcia zażalenia w trybie przepisany w art. 45 obowiązuje suma ubezpieczenia, określona przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych. Postanowienia art. 26 ust. 4 mają tutaj zastosowanie.

Art. 66.

Dopóki inny publiczny zakład ubezpieczeń nie zostanie dopuszczony do działalności na obszarze województwa śląskiego, Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych może na tym obszarze ubezpieczać od ognia na zasadzie umownej budowle, które na obszarze województw, wymienionych w art. 1, podlegają przymusowi ubezpieczenia od ognia, oraz budowle i mienie ruchome, wymienione w ustępie pierwszym art. 7, jak również plony od gradobicia i żywy inwentarz od pomoru. Ustęp drugi art. 7 ma tutaj również zastosowanie.

Art. 67.

Władza nadzorcza po wysłuchaniu naczelnego dyrektora i rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych określi warunki udziału zakładu w przedsiębiorstwie reasekuracyjnym, którego akcje posiadał w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, oraz tryb likwidacji stosunków, wynikających z posiadania przez zakład akcji i udziałów innych przedsiębiorstw prywatnych. Dopóki Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych będzie posiadał akcje i udziały wzmiankowanych przedsiębiorstw, naczelny dyrektor, jego zastępca oraz dyrektorowie mogą należeć do organów kierowniczych lub nadzorczych tych przedsiębiorstw.

Art. 68.

Do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich sprawozdania, o których mówi art. 17 ust. 4, przesyłane będą przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych właściwemu wojewodzie dla przedłożenia do wiadomości sejmikom powiatowym i ra-

dom miast, nie reprezentowanym w sejmikach powiatowych.

Art. 69.

Do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich zostanie utworzony z części nadwyżek rachunkowych, wymienionych w punkcie b) art. 46 względnie w punkcie b) art. 47 specjalny fundusz pożyczek ulgowych. Fundusz ten będzie używany na cele wymienione w art. 48 ust. 2 z uwzględnieniem postanowień, zawartych w ustępie pierwszym tego artykułu. Funduszem tym administrować będzie Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Art. 70.

Do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich trzynastu członków rady Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wybieralnych przez sejmiki wojewódzkie (art. 11) powołuje Minister Skarbu z pośród wskazanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych członków rad i zarządów zrzeszeń centralnych samorządu terytorjalnego. Członkowie ci nie mogą być członkami organów kierowniczych lub nadzorczych prywatnych zakładów ubezpieczeń, ani pracownikami tych zakładów.

Również do czasu zorganizowania sejmików wojewódzkich uprawnienie, przyznane sejmikom wojewódzkim w zakresie uchwalenia przymusu ubezpieczenia płonów od gradobicia (art. 3 ust. 2), przysługuje radom wojewódzkim.

Art. 71.

Władza nadzorcza na wniosek naczelnego dyrektora może zwolnić od wymagań, przewidzianych w zdaniu 2 art. 12 rozporządzenia niniejszego, osoby, które w chwili wejścia w życie tego rozporządzenia zajmowały w zakładzie wyższe stanowiska.

Rozdział IX.

Postanowienia końcowe.

Art. 72.

Prawa i obowiązki, przejęte przez Polską Dyрекcję Ubezpieczeń Wzajemnych na zasadzie art. 39 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395), pozostają w mocy.

Art. 73.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu, a co do art. 58 — 63 Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 74.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Ministrem Rolnictwa określi drogą rozporządzenia tryb uchwalania przez sejmiki powiatowe względnie wojewódzkie przymusu ubezpieczenia od ognia ruchomości w gospodarstwach rolnych, przymusu ubezpieczenia żywego inwentarza od pomoru oraz przymusu ubezpieczenia płonów od gradobicia (art. 3), jak również sposób wprowadzania takich uchwał w życie.

Art. 75.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z tą chwilą tracą moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 października 1924 r. o reorganizacji Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 862) oraz pozostające dotychczas w mocy postanowienia ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 395).